
Fakulta právnická ZČU – katedra trestního práva

Posudek diplomové práce

JUDr. Milan Tomeš

Student pan Jan Sobota, dále jen student nebo autor, si zvolil jako téma své diplomové práce „Oprávnění advokáta vyhledávat, prověřovat, předkládat a navrhopat důkazy v trestním řízení“. Práci jsem hodnotil po stránce materiální a formální.

Vyhodnocení formální stránky práce zahrnuje zkoumání, zda práce vyhovuje nárokům rozsahem, způsobem nakládání s citacemi, bohatostí zpracovaných pramenů a zvládnutím technické stránky.

Označená práce má celkem 76 stránek, z toho je 62 stran vlastního textu. Tím se řadí mezi práce, které formálně naplňují dolní hranici stanovenou pro minimální rozsah textu diplomové práce studenta magisterského oboru.

Práce z hlediska počtu znaků na řádek i počtu řádek na stránce se jeví uspokojivě zvládnutou. Text je po formální stránce relativně přehledně členěn. Obsahuje vlastní text, závěr, seznam literatury i další předepsané náležitosti. Cizojazyčné resumé je uvedeno v jazyce anglickém.

Práce s citacemi není důsledná. Již o od samého počátku textu práce se důsledně neoznačují veškeré přejaté myšlenky. Autor užil bohatou zdrojovou literaturu, ale neodlišuje ji dostatečně důsledně od vlastních myšlenek. To se dokonce týká hned úvodní strany, kde autor uvádí řadu odborných názorů, ale neopatřuje je odkazem, ale ani uvedením, že se jedná o jeho vlastní myšlenku. Student sám není odborníkem na trestní právo, a proto nelze očekávat vlastní empiricky získané znalosti, a tím se ponechává určitý -prostor pro pochybnosti o původnosti textu. Obecně má tendenci vázat citace k odstavci a nikoliv k jednotlivé větě.

Gramatická a slohová úroveň diplomové práce autora jako studenta pátého ročníku je přijatelná. Student se snaží používat věcný, střízlivý až suchý a proto odborný styl práce. Povedlo se mu až na výjimky vyvarovat se slovním parazitům a prázdným floskulím. Pokud jde o gradaci a logiku výstavby textu práce, zde se autor s očekáváním kladeným na studenta 5. ročníku úspěšně vypořádal, práce se odvíjí logicky a je řazena se smyslem pro promyšlenou provázanost.

Student pro potřeby práce zpracoval řadu zdrojů. Výčet zahrnuje 18 česky a z části anglicky psaných monografií. Dále jsou označeny jako zdroje právní předpisy, omezený počet judikatury a internetové zdroje. Velmi bohatá jsou odborné články a důvodové zprávy.

Celkově hodnotím množství a strukturu použité literatury zejména s ohledem na zaměření jako velmi uspokojivé s okrajovou výhradou nedůsledných citací.

Obsahové hodnocení se věnuje způsobu naplnění práce textem. Zkoumá, zda je text logický, provázaný a přínosný. Zkoumá, zda nejde o prostě převzaté nebo popisné stati, které netvoří ucelený provázaný celek s jednotliví myšlenkou.

Student zahajuje práci úvodem, ve kterém si vytkl pro první část za cíl výklad pojmů, popis dokazování v trestním řízení, rozebrání účelu a pojmosloví, průběhu, předmětu a rozsahu dokazování. Dále se autor chce věnovat důkazním prostředkům zejména svědecké výpovědi. Autor dále zamýšlí obecně popsat postavení advokáta. Student si pro druhou část klade za cíl představit základní zásady trestního řízení, jejich postupným dotvářením jednotlivými novelkami trestního řádu s reflexí judikatury Evropského soudu pro lidská práva. Autor se chce rovněž věnovat vývoji jednotlivých ustanovení trestního řádu. Třetí část je věnována postavení advokáta při vyhledávání, prověřování, předkládání a navrhování důkazů de lege lata. Poslední věcná část se má věnovat problémům, se kterými se advokát v praxi setkává. Pátá část je věnována komparaci s USA a Slovenskem. Šestá část zkoumá možný budoucí vývoj de lege ferenda.

Student si tím vymezil postupné cíle práce. V úvodu se věnoval základním pojmům důkazního práva. Text je čtivý, plynule se odvíjí. Logická složka textu je kompaktní. Následně se autor věnuje předmětu a rozsahu dokazování. Autor pokračuje v nastoleném stylu, zachovává věcnou střídmost odborného stylu. Text se jeví promyšleným, jednotným celkem. Text je obsahově hutný a výtěžný. Autor se sice nevyvaroval drobnému výstřelku, když druhá věta na straně desáté a následující řádky textu trčí do prostoru a jejich formulace je velmi nešťastná a hodnota sporná. Následně se autor věnuje důkazním prostředkům. Po určitém úvodu se věnuje svědecké výpovědi. Tato část je po hříchu především citací zákona než rozborem problematiky.

Druhá subkapitola se zabývá postavením advokáta v trestním řízení. Tato pasáž je tedy začátkem vlastního textu práce v užším smyslu. Po obecném úvodu přechází k popisu postavení advokáta v trestním řízení. Asi by bylo možné od autora očekávat věnování větší pozornosti této pasáži, která je velmi stručná.

Následně autor pokračuje částí druhou, která je zaměřena na kontradiktornost a historii. Autor úvodem představuje teoretická východiska, názory na kontradiktornost trestního řízení. Autor si vybral názory J. Fenyka a P. Šámala, vlastní názor, ač by se to do této úrovně hodilo, nesdělil a jako zásadní uvádí názor J. Chyla. Dále pokračuje názorem Evropského soudu pro lidská práva a Ústavního soudu ČR. Následuje text o postupných úpravách právních pravidel trestního řádu a jejich významu pro kontradiktornost řízení. Třetí část se věnuje současné právní úpravě. Zde se autor nejprve věnuje vyhledávání, předkládání a navrhování důkazů v trestním řízení. Text je z převážné míry citací zákona.

Následuje úsek o vyhledávání důkazu. Obsahová hodnota je sporná, není jasné, jak by měl advokát vyhledávat důkazy, aby byla uchována jejich důkazní hodnota pro trestní řízení a zabránilo se jejich kontaminaci. Následně se autor věnuje prověření důkazu. Zde se významná část věnuje svědecké výpovědi a možnosti advokáta kontaktovat svědka. Se závěrem, že by se s ním advokát měl mít možnost spojit, neumím ztotožnit.

Neexistuje žádná formálně upravená varianta, jak obsah takového svědeckví soudu předložit, aniž by byl svědek slyšen soudem. Advokát nemá oprávnění svědka kontaktovat a požadovat jeho výpověď, neboť nedisponuje veřejnoprávním zmocněním ani vůči svědkovi ani vůči orgánu činnému v trestním řízení, který by měl povinnost obsah svědeckví na návrh advokáta zachytit.

Navazující úvaha o tom, že by měla být orgány činnými v trestním řízení obhájci v rozporu s principem presumpce nevinu podsouvána manipulace s důkazem je nepřijatelná. Charakter činnosti advokáta jako obhájce není totiž zastupování klienta, jeho činnost se obviněnému nepřičítá, jde výhradně o právní asistenci a o právní rady. V daném textu se postavení advokáta a obviněného ale směřuje. S odkazem na stanovisko ČAK se také dovozuje, že obhájci má být dovoleno kontaktovat svědka a pořídit si záznam o jeho podání pro úvahu, zda jeho svědectví uplatnit. Je třeba připomenout, že nikdo není povinen takové výzvě vyhovět.

Autor se v dílčí kapitole dále věnuje úvaze, že advokát může předložit i takový důkaz, který je sice způsobilý obviněného svědčit, ale obsahuje i jiné zásadní informace o osobě obviněného a dovozuje, že takový postup nemusí být vždy v neprospěch obviněného. K takovému závěru se neumím přiklonit. Úkolem advokáta je prospět obviněnému, nikoliv suplovat orgány činné v trestním řízení. Další část práce se věnuje komparaci s úpravou v USA a na Slovensku.

Je patrné, že autorovi nešlo primárně o obecné přezkoumání procesního postavení advokáta v trestním řízení ale právě o možnost vyhledávat, prověřovat a předkládat či navrhnout důkazy. Zejména téma prověřování důkazu je autorovi velmi blízké. To potvrzuje většinu práce i vlastním závěrem práce. Tuto snahu hodnotím jako sympatickou, autor se snažil o formulaci vlastních názorů a o tvořivé zpracování tématu. Práce je z mého pohledu přínosná a autor účelu práce a stanoveným cílům vyhověl.

Z hlediska obsahového autor prokázal schopnost shromáždit dostatečné množství kvalitních pramenů, které odborně zpracoval. Práce má tendenci k přirozené gradaci, která se týká věcného jádra. Míra zastoupení jednotlivých dílčích témat je vyvážená a logika řazení je zjevná. Autor se tématu věnoval s dostatečnou péčí. Jednotlivé kapitoly jsou zpracovány do přiměřených podrobností, a jsou informačně obdobně výtěžné. Jádro práce je věnována převážná většina textu. Určitý nedostatek práce je nakládání s citacemi.

Práci studenta celkově hodnotím jako vyhovující s výhradou projevu u obhajoby, nedostatky citační kázně jsou znatelné. Práce dokazuje, že student náležitě zvládl obor, znalosti dokáže použít tvořivým způsobem, je schopen za jednotným účelem vyhledat potřebné odborné materiály, se kterými je schopen náležitě odborně zacházet, takže splňuje předpoklady očekávané od studenta pátého ročníku.

Autor by se měl zabývat v rámci obhajoby otázkou, jakým způsobem by měl obhájce svědka kontaktovat a jak se zajistí formální fixace obsahu svědectví a jak je zaručena ochrana svědectví před kontaminací návodnými nebo kopiízními otázkami a zda je nutné soud seznámit se skutečností předchozího výslechu a jakým způsobem se takový postup uskuteční.

Na základě shora uvedeného rozboru navrhuji hodnotit práci studentky známkou velmi dobře. Práce se navrhuje k obhajobě.

Práce byla prověřena v systému Thesis, a nebyly shledány žádné zásadní závady.

V Plzni dne 6. 5. 2022

JUDr. Milan Tomeš